

Papíripari körkép

Erdély Zsolt

A Papír-nagykereskedők Egyesületének elnöke, Erdély Zsolt készített helyzetképet az öt hazai legnagyobb papír-nagykereskedést tömörítő egyesület tagjainak tapasztalatait összefoglalva a 2010-es év papíripiaci trendjeiről. A gazdasági helyzet javulásának jeleiről számolhatott be, amit lenti írásában részletesen is kifejt.

Ha áttekintjük a 2010-es év eddigi történéseit, a nemzetközi és hazai papíripiaci trendeket és történéseket, a következőket állapíthatjuk meg. A 2009-es válság, mint tudjuk, a papír-, nyomdaipart sem kímélte, nagymértékben visszaesett a kereslet mind Európában, mind pedig itthon, ez előbbi esetében közel 19-20%, míg a hazai megtorpanás természetesen szegmenstől függően, de közel 17-18%-os volt. Azaz a hazai piac visszaesése kevesebb volt, mint az európai átlag, de nagy kérdés volt, hogyan alakul majd a nyomdai piaci és papírkereslet 2010-ben, milyen mértékben növekednek majd, ha fognak növekedni a piacok. Akkor is azt prognosztizáltam, hogy tekintettel a hazai és az európai papírfelhasználás-beli különbségekre, az idén, ha a gazdasági válság végének jelei már érezhetőek lesznek, ismét el kell indulnia a növekedésnek, hisz válság nélkül, akár öt év alatt is, a hazai papíripiaci mennyiségi eladásai megduplázódhattak volna. Az első tíz hónap nagykereskedői eladásai szegmenstől függően, de 4-10% közötti növekedést produkáltak az elmúlt év azonos időszakához képest. Ezzel ellentétben az európai és elsősorban a nyugat-európai számok csekély növekedést (1-2%), egyes piacok még mindig kisebb mértékű visszaesést (97-98%) produkálnak, azaz még mindig stagnálnak, a közép-kelet-európai növekedéssel szemben. Természetesen, ez nem meglepő, hiszen ebből a szempontból feltörekvő és fejlődő piacokról beszélünk, beleértve a magyar piacot is. A papírfelhasználás növekedését és a keresleti piacot nem csak a kereskedők, hanem a nyomdák is természetesen ta-

pasztalták az év első tíz hónapjában, hiszen a munkák nagysága növekedett, csak adott munkán nem lehetett akkora eredményt realizálni, mint eddig, a mennyiségi egységek csökkentek, és a munkaellátottság ellenére tovább nőtt a verseny, illetve az irracionálisan alacsony nyomdai árak, ahogy a nyomdai piac visszajelzéseit elemezzük.

Tekintettel arra, hogy a papír-nagykereskedők egyesülete öt nagykereskedőjének a szállításai a hazai – jellemzően nagykereskedőkön keresztül értékesítendő – papíripiac több mint 98%-át lefedik, az adatok egy egzakt és valós képet adnak a hazai nyomdai és papíripiaci alakulásáról, azaz egyértelműen összehasonlítható a hazai és európai teljesítmény, piaci trend.

Mindezek mellett, a piaci kereslet növekedéssel ellentétben, ebben az évben a piaci szereplőknek meg kellett birkózniuk a papírgyártási kapacitások szűkülésével, a cellulózárok „boom”-jával, és ezáltal a papírárak igen jelentős emelkedésével.

Hogy ezt a folyamatot, amelynek mértékére nem volt példa az elmúlt 14-15 évben, megértjük, és az ok-okozati összefüggéseket, illetve történések logikáját lássuk, a következő összetevőket kell elfogadnunk. A válság évében a papírgyárak nagyon nagy mennyiségű kapacitást vontak ki vagy állítottak le, a kereslet-visszaesésre és a nem rentábilis gyártásra való tekintettel. Mind a műnyomó, mind pedig a famentes ofszet, de még a fatartalmú papírok esetében is jelentős, a piacok egyes esetében közel 15-20% kapacitáskivonás realizálódott 2010 első negyedévére, az elmúlt évek tervezett gyárbezárásait követően. A világpiaci pénzügyi válság lehetővé tette több eddig halogatott gyárbezárás megtételét, míg a gyári kapacitások racionalizálása további out-put szűkülést okozott a papíripiacon.

Nem volt ez elég, a mindenki által már jól ismert chilei földrengés alapjaiban rengette meg a cellulóziapiacot, pillanatok alatt hiány alakult ki, a nem integrált papírgyárak cellulózköltségei egyik hétről a másikra 40-50%-kal is emelkedtek, amit

nem lehetett gyártásoptimalizálással kompenzálni, azaz elkezdődött a papíráremelés.

Mindezek hatására a papírkereskedők szintén kénytelenek voltak, különböző időpontokban, az adott papírszegmens és -árak emelkedését követni és továbbítani a nyomdák és vevők felé, amely sok esetben mind a mértékét, mind pedig az ár-emelés átvitelét illetően az eddigiekben megszokott feletti és gyors volt.

De egy keresleti piacon, papírgyártási kapacitások szűkülése mellett és gyártási költségek drasztikus növekedésével együtt, az árak emelkedése és a szállítási határidők növekedése egyértelmű következménye volt a piaci feltételek ilyen mértékű alakulásának.

A helyzetet még a nyári szokásos keresleti visszaesés sem korrigálta, hiszen a 2010. év eleji, tavaszi, nyár eleji áremeléseket egy további őszi követte, majdhogynem minden papírfajtát illetően. Összességében csak az ideji áremelések, egyes termékeket illetően, 19–25% közötti mértékét is érték.

Az év eddigi időszakában sok esetben természetesen az árak emelkedése is sokkolta a piacot, de a papír elérhetősége, a szállítási biztonság mind a kereskedők, mind pedig a nyomdák részéről még kardinálisabb kérdés volt, amit azt hiszem természetesen nem minden esetben és mindenki felé, a hazai kereskedők végül is sikerrel megoldottak. Ez annál is inkább jó teljesítménynek tekinthető, ha figyelembe vesszük, hogy az európai kereskedők összességében éves szinten több mint kilencmillió tonna papír értékesítését végzik, amelyből a hazai nagykereskedői piac 135-140 ezerrel részesedik. Mindezek mellett a magyar piac is, tekintettel a növekedési potenciálra, fontos és stratégiai piac mind a gyártók, mind pedig a papírkereskedők számára, és ez a jövőben sem lesz másként.

Az évi végi számok még nagyban függnek a novemberi és decemberi keresleti, illetve szállítási produktumtól, de már most kijelenthetjük, hogy a hazai papírpiac összehasonlítva az európai piacokkal jó teljesítményt produkált, ismételt számottevő növekedés látszik, és ez nem csak a gyáraknak, kereskedőknek, hanem a nyomdaipar minden szereplőjének jó hír, hiszen így a gazdasági fejlődés további stabilizálódása mellett ez az iparági produktum tovább bővíülhet, amely alapja lehet az itt tevékenykedő vállalkozások jövőbeni sikerességének.

